

DẠY HỌC CHỦ ĐỀ “HÌNH TRÒN QUANH EM” (TOÁN 5) THEO ĐỊNH HƯỚNG GIÁO DỤC STEM

Bùi Thị Thanh Thủy - Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

Ngày nhận bài: 05/9/2019; ngày chỉnh sửa: 10/10/2019; ngày duyệt đăng: 30/10/2019.

Abstract: According to the new general education curriculum, the Math curriculum has a constructive view: focusing on the applicability, linking with practice or other subjects, educational activities, especially linking with subjects to improve STEM education. To achieve this goal, it is necessary to change the textbook according to the new curriculum with teacher training and retraining. From the study of STEM education materials and teaching practice on a number of topics, in the article, we propose a process of building STEM-oriented lessons in teaching Maths in elementary schools.

Keywords: STEM education, teaching subject, circle around me.

1. Mở đầu

Theo chương trình giáo dục phổ thông tổng thể, một trong những quan điểm xây dựng chương trình môn Toán ở phổ thông là: “*Chương trình môn Toán chú trọng tính ứng dụng, gắn kết với thực tiễn hay các môn học, hoạt động giáo dục khác, đặc biệt với các môn học nhằm thực hiện giáo dục STEM*” [1; tr 4]. Để đạt được mục tiêu này, cần có sự thay đổi chương trình giáo dục phổ thông, cùng với công tác đào tạo, bồi dưỡng giáo viên (GV).

Hiện nay, việc đưa giáo dục STEM vào trường phổ thông mang lại nhiều ý nghĩa, phù hợp với định hướng đổi mới giáo dục phổ thông. Cụ thể: - Đảm bảo mục tiêu giáo dục toàn diện. Khi triển khai giáo dục STEM ở trường phổ thông, các lĩnh vực công nghệ, kỹ thuật cũng sẽ được quan tâm, đầu tư trên tất cả các phương diện về đội ngũ GV, chương trình, cơ sở vật chất; - Nâng cao hứng thú học tập các môn học: Các dự án học tập trong giáo dục STEM hướng tới việc vận dụng kiến thức liên môn để giải quyết vấn đề thực tiễn, học sinh (HS) được hoạt động, trải nghiệm và thấy được ý nghĩa của tri thức với cuộc sống, nhờ đó sẽ nâng cao hứng thú học tập của các em; - Hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất cho HS: Khi triển khai các dự án học tập STEM, HS được hợp tác, chủ động và tự lực thực hiện các nhiệm vụ học tập; được làm quen với hoạt động có tính chất nghiên cứu khoa học; - Kết nối trường học với cộng đồng: Để đảm bảo triển khai hiệu quả giáo dục STEM, các cơ sở giáo dục phổ thông thường kết nối với các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, đại học tại địa phương nhằm khai thác nguồn lực về con người, cơ sở vật chất triển khai hoạt động giáo dục STEM. Bên cạnh đó, giáo dục STEM phổ thông cũng hướng tới giải quyết các vấn đề có tính đặc thù của địa phương; - Hướng nghiệp, phân luồng: Tổ chức tốt

giáo dục STEM ở trường phổ thông, HS sẽ được trải nghiệm trong các lĩnh vực STEM, đánh giá được sự phù hợp, năng khiếu, sở thích của bản thân với nghề nghiệp thuộc lĩnh vực STEM. Thực hiện tốt giáo dục STEM ở trường phổ thông cũng là cách thức thu hút HS theo học, lựa chọn được các ngành nghề thuộc lĩnh vực STEM [2].

Từ việc nghiên cứu các tài liệu về giáo dục STEM, thực tế dạy học Toán một số chủ đề theo định hướng giáo dục STEM ở trường tiểu học, bài viết giới thiệu quy trình và tổ chức dạy học chủ đề “Hình tròn quanh em” theo định hướng giáo dục STEM trong dạy học môn Toán ở tiểu học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số hình thức tổ chức dạy học theo định hướng giáo dục STEM

Dạy học theo định hướng giáo dục STEM có một số hình thức sau:

- *Dạy học các môn học thuộc lĩnh vực giáo dục STEM:* thực chất đó chính là quá trình dạy học theo cách tiếp cận liên môn. Các chủ đề, bài học, hoạt động STEM bám sát chương trình các môn học thành phần (chủ yếu ở các môn Khoa học tự nhiên, Toán, Tin học, Công nghệ). Hình thức giáo dục này không làm phát sinh thêm thời gian học tập.

- *Hoạt động trải nghiệm STEM:* Trong hoạt động này, HS được khám phá các thí nghiệm, ứng dụng khoa học, kỹ thuật trong thực tiễn; nhận biết được ý nghĩa của khoa học (S - Science), công nghệ (T - Technology), kỹ thuật (E - Engineering), Toán học (M - Mathematics), từ đó nâng cao hứng thú học tập của các em. Hoạt động này cần có sự tham gia, hợp tác của các thành viên như: trường phổ thông, cơ sở giáo dục nghề nghiệp, các trường đại học, doanh nghiệp.

- *Hoạt động nghiên cứu khoa học*: Hoạt động này dành cho những HS có năng lực, có sở thích và hứng thú với các hoạt động tìm tòi, khám phá khoa học, giải quyết các vấn đề thực tiễn. Đó chính là tiền đề để triển khai các dự án nghiên cứu trong các cuộc thi sáng tạo, khoa học kỹ thuật.

Với 3 hình thức trên, hình thức đầu tiên chính là tổ chức dạy học theo định hướng giáo dục STEM trong nhà trường. Nếu hình thức này được tổ chức thường xuyên thì đó sẽ là một giải pháp hiệu quả giúp HS tiếp cận được với giáo dục STEM và GV đổi mới phương pháp giảng dạy, thực hiện đổi mới chương trình giáo dục phổ thông.

2.2. Một số thuận lợi khi triển khai dạy học theo định hướng giáo dục STEM ở tiểu học

Từ thực tiễn dạy học, chúng tôi nhận thấy dạy học theo định hướng giáo dục STEM ở tiểu học có những thuận lợi sau:

- Do ở tiểu học, các hoạt động học tập của HS thường được tổ chức thông qua hoạt động trực quan: thao tác với các đồ vật thật hoặc có sự hỗ trợ của máy tính (là các yếu tố T - Công nghệ, E - Engineering) để giúp trẻ có những cảm nhận, hiểu biết đầu tiên về các quy luật, nguyên lí, khái niệm (yếu tố S - Khoa học, M - Toán học của STEM) [2].

- Các hoạt động của giáo dục STEM phù hợp với nhận thức của HS tiểu học.

- Do mỗi GV dạy nhiều môn học sẽ là điều kiện thuận lợi để tổ chức dạy học liên môn.

Tuy nhiên, do hiện tại vẫn chưa có một tài liệu tập huấn chính thức của Bộ GD-ĐT về giáo dục STEM nên mặc dù đã có những định hướng nhưng việc đưa giáo dục STEM vào các trường tiểu học vẫn chủ yếu là hoạt động là trưng bày sản phẩm, mà chưa thấy rõ được quá trình học tập, thực hiện của HS để tạo ra những sản phẩm đó. Thực tiễn dạy học cho thấy, nhiều GV vẫn tâm lí e ngại, lúng túng khi thực hiện các hoạt động giáo dục theo định hướng giáo dục STEM.

2.3. Quy trình thiết kế và tổ chức dạy học bài học theo định hướng giáo dục STEM

2.3.1. Quy trình thiết kế

Theo [2; tr 10-14], quy trình thiết kế bài học theo định hướng giáo dục STEM gồm các bước sau:

Bước 1: Lựa chọn chủ đề bài học. Căn cứ vào nội dung kiến thức trong chương trình môn học và các hiện tượng, quá trình gắn với kiến thức đó trong tự nhiên,... để lựa chọn chủ đề bài học nhằm đạt được mục tiêu dạy học giúp HS huy động tổng hợp kiến thức khi giải quyết các vấn đề xung quanh cuộc sống của các em.

Bước 2: Xác định vấn đề cần giải quyết. Sau khi chọn chủ đề của bài học, GV xác định vấn đề cần giải quyết, giao cho HS thực hiện; sau khi giải quyết vấn đề, HS tiếp cận và hiểu rõ được những kiến thức, kĩ năng cần thiết trong chương trình môn học hoặc vận dụng kiến thức, kĩ năng đó vào thực tiễn. GV cần lựa chọn nội dung phù hợp với đối tượng, hoàn cảnh,... để xác định được vấn đề cần giải quyết.

Bước 3: Xây dựng tiêu chí/giải pháp giải quyết vấn đề. Sau khi đã xác định vấn đề, cần xác định rõ tiêu chí, giải pháp giải quyết vấn đề. Những tiêu chí này là căn cứ quan trọng để đề xuất giả thuyết khoa học/giải pháp giải quyết vấn đề/thiết kế mẫu sản phẩm.

Bước 4: Thiết kế tiến trình tổ chức hoạt động dạy học. Tiến trình tổ chức hoạt động dạy học được thiết kế theo các phương pháp dạy học tích cực thông qua các hoạt động dạy học. Mỗi hoạt động học cần được thiết kế rõ ràng về mục đích, nội dung và sản phẩm học tập mà HS phải hoàn thành. Các hoạt động học tập của HS được tổ chức cả ở trong và ngoài lớp học.

2.3.2. Tổ chức dạy học bài học theo định hướng giáo dục STEM

Để tổ chức dạy học bài học theo định hướng giáo dục STEM gồm 3 hoạt động chính sau:

Hoạt động 1: Xác định vấn đề: giao nhiệm vụ cho HS (hoạt động tìm hiểu thực tiễn, công nghệ) giúp HS phát hiện vấn đề, làm rõ các nhiệm vụ cần giải quyết.

Hoạt động 2: Nghiên cứu kiến thức nền: cung cấp tài liệu và hướng dẫn HS thực hiện (hoạt động nghiên cứu, tiếp nhận kiến thức), giúp HS lĩnh hội kiến thức, kĩ năng cần đạt được sau khi thực hiện các nhiệm vụ của bài học.

Hoạt động 3: Giải quyết vấn đề: đề xuất và thực hiện giải pháp giải quyết vấn đề, hoàn thành sản phẩm theo nhiệm vụ đặt ra.

2.3.3. Dạy học theo chủ đề “Hình tròn quanh em” (Toán 5) theo định hướng giáo dục STEM

Trong chương trình môn Toán, với quan điểm: “kế thừa và phát huy ưu điểm của chương trình hiện hành và các chương trình trước đó” [1; tr 4]; ở mục tiêu phát triển năng lực sử dụng công cụ, phương tiện học toán, với HS tiểu học được thể hiện thông qua việc: “Làm quen với máy tính cầm tay, phương tiện công nghệ thông tin hỗ trợ học tập” [1; tr 15]. Trong thời đại công nghệ phát triển như hiện nay, HS được thường xuyên tiếp cận với các thiết bị công nghệ. Do vậy, dạy học Toán ở tiểu học theo định hướng giáo dục STEM nhằm giúp HS làm quen khi bước vào chương trình mới từ năm học 2020-2021. Dưới đây, bài viết trình bày cách thức thiết kế và tổ chức dạy học chủ đề “Hình tròn quanh em” (Toán 5) theo định hướng giáo dục STEM.

Theo chương trình sách giáo khoa Toán 5 hiện hành, sau khi học xong các bài “Hình tròn. Đường tròn”, “Chu vi đường tròn”, “Diện tích hình tròn”, với mục tiêu là giúp HS nhận biết hình tròn, đường tròn và các yếu tố của hình tròn như tâm, bán kính, đường kính; biết sử dụng compa để vẽ đường tròn; nắm được quy tắc và công thức tính chu vi, diện tích của hình tròn, vận dụng được quy tắc và công thức tính chu vi, diện tích của hình tròn vào giải toán, dưới đây chúng tôi tổ chức dạy học chủ đề “Hình tròn quanh em” theo định hướng giáo dục STEM thông qua các bước sau:

Bước 1: Lựa chọn chủ đề. Căn cứ vào nội dung kiến thức trong chương trình môn học và các hiện tượng, quá trình gắn với kiến thức đó trong tự nhiên,... để lựa chọn chủ đề bài học.

Bước 2: Xác định vấn đề cần giải quyết. Vấn đề đặt ra là với kiến thức toán học về đường tròn cùng với các kiến thức về khoa học, công nghệ, HS có thể giải quyết một số vấn đề liên quan đến đường tròn như thế nào? Ví dụ: Xác định được tâm bồn hoa hình tròn trong sân trường như thế nào? Mua 1 chậu nước rửa tay thay thế chậu cũ để trên giá sao cho vừa? GV có thể hướng dẫn HS kết hợp vận dụng các kiến thức khoa học, công nghệ, kĩ thuật để thiết kế mô hình bồn hoa hình tròn có kích thước cho trước (mà không sử dụng compa) từ các vật liệu thủ công, sau đó tính giá thành của mô hình đó,...

Bước 3: Xây dựng tiêu chí/giải pháp giải quyết vấn đề. Với những vấn đề đặt ra trong một chủ đề cho HS tiểu học giải quyết, GV cần đưa ra các tiêu chí để định hướng hoạt động cho các em. Ngoài các tiêu chí mang tính lí thuyết như vận dụng kiến thức toán học, khoa học, công nghệ, kĩ thuật để giải quyết vấn đề đặt ra, cần có các tiêu chí về việc giải quyết vấn đề nhanh, sáng tạo; đối với các sản phẩm vật chất thì có tiêu chí về tính thẩm mỹ, tính thân thiện của các vật liệu sử dụng,...

Chẳng hạn:

- Với vấn đề xác định tâm bồn hoa hình tròn ở trên, có thể xác định các tiêu chí cụ thể như sau: + *Tiêu chí 1:* Xác định chính xác vị trí tâm bồn hoa hình tròn; + *Tiêu chí 2:* Sử dụng thành thạo các loại dụng cụ (vì đo đạc trong thực tế có những sai số nhất định); + *Tiêu chí 3:* Khai thác sử dụng kiến thức đã học về đường tròn ở lớp 5 cùng với tiêu chí lựa chọn dụng cụ đo một cách linh hoạt để có nhiều cách giải quyết,... (qua thực tiễn dạy học thực nghiệm cho thấy, đã có một số cách HS đưa ra là: đo chu vi bồn hoa, sử dụng công thức chu vi đường tròn để tính đường kính rồi lấy thước dây xác định một đường kính, từ đó xác định được tâm). Ở đây có thể thêm tiêu chí nữa đó là cách giải quyết vấn đề nhanh, sáng tạo. Ngoài ra, GV có thể cho phép HS sử dụng cả những kiến

thức ngoài chương trình để khuyến khích sự chủ động, sáng tạo của các em.

- Để thiết kế mô hình bồn hoa hình tròn - đây là sản phẩm vật chất nên việc tạo ra sẽ qua nhiều bước và có các tiêu chí sau: + *Tiêu chí 1:* Cắt được hình tròn đúng kích cỡ yêu cầu (có thể có nhóm không sử dụng được compa để vẽ); + *Tiêu chí 2:* Sử dụng vật liệu thích hợp; + *Tiêu chí 3:* Có đường mô phỏng viền xung quanh của bồn hoa trong thực tế; + *Tiêu chí 4:* Lựa chọn được loại hoa phù hợp (mô phỏng một loại hoa trong thực tế, nguyên vật liệu để làm trên mô hình cần thân thiện với môi trường,...); + *Tiêu chí 5:* Tính được số lượng cây hoa trồng xung quanh với khoảng cách cho trước; + *Tiêu chí 6:* Ước tính được giá thành sản phẩm. Với những tiêu chí đó chính là cơ sở cho HS đưa ra các bước hoạt động để thực hiện kế hoạch đặt ra.

Bước 4: Tổ chức hoạt động dạy học. GV có thể tổ chức hoạt động dạy học chủ đề trên thông qua các hoạt động sau:

Hoạt động 1: Xác định vấn đề: Ở phần giao nhiệm vụ cho HS (hoạt động tìm hiểu thực tiễn, công nghệ), GV cần giúp HS phát hiện vấn đề. Do thời lượng tổ chức trên lớp còn hạn chế nên việc chuyển giao nhiệm vụ cho HS có thể tách làm 2 hình thức:

* Loại nhiệm vụ cần ít thời gian, có thể thực hiện ngay trong không gian lớp học hoặc trong khuôn viên nhà trường với những phương tiện dạy học sẵn có. Tuy nhiên, để giúp HS hào hứng với hoạt động này, GV cần chuyển thành một bài toán để tích hợp thêm các nội dung khác nhằm giáo dục đạo đức, kĩ năng sống cho HS thông qua các bài tập. Chẳng hạn:

Nhiệm vụ 1: Trường Tiểu học Chu Văn An, TP. Nam Định là công trình kỉ niệm 60 năm giải phóng thành phố 1/7/1954-1/7/2014. Trên sân trường có xây sẵn một số bồn hoa hình tròn. Nhà trường định trồng một số cây xanh vào chính giữa bồn hoa mà chưa xác định được tâm của các bồn hoa. Các em hãy xác định tâm của các bồn hoa giúp nhà trường.

Nhiệm vụ 2: Lớp 5A có 1 giá để chậu đựng nước rửa tay sau giờ dạy cho thầy, cô giáo. Do nó đưa nên các bạn nam trong lớp làm rơi và vỡ chậu nước. Các bạn ấy cần đi mua một cái chậu khác thay thế. Hỏi các bạn ấy phải làm như thế nào để mua được cái chậu có kích cỡ hợp lí? (mà không cần mang giá đi).

* Loại nhiệm vụ cần nhiều thời gian và cần đến công cụ, nguyên liệu không có sẵn trong nhà trường: chẳng hạn như nhiệm vụ thiết kế mô hình bồn hoa nói trên, GV có thể chuẩn bị trước các nhiệm vụ và giao cho HS giải quyết như: các bồn hoa trong thực tế được thiết kế như thế nào (HS có thể quan sát trong khuôn viên nhà trường,

hoặc tìm hiểu trên mạng internet), từ đó xác định được các mô hình rồi chuẩn bị nguyên vật liệu trước khi đến lớp. Các nhiệm vụ này GV nên giao cho các nhóm để các em tự phân công nhau chuẩn bị. Sau khi chuyển giao nhiệm vụ cho HS, GV cần xác định rõ các tiêu chí cần đạt được để HS có định hướng chuẩn bị phù hợp. Để đảm bảo nhiệm vụ được hoàn thành trước giờ lên lớp, GV phải giám sát, tháo gỡ những khó khăn, hỗ trợ, giúp HS nỗ lực thực hiện nhiệm vụ đặt ra.

Hoạt động 2: Nghiên cứu kiến thức nền. Ở hoạt động này, với mỗi kiến thức nền HS sẽ phải huy động các kiến thức về các lĩnh vực Toán học (M), Khoa học (S), Công nghệ (T), Kỹ thuật (E). Với chủ đề là “Hình tròn quanh em”, cần chú trọng kiến thức nền là môn Toán.

Ví dụ:

- Với vấn đề xác định tâm bồn hoa hình tròn: *M* (chu vi đường tròn, đường kính, bán kính); *S* (Tư duy khoa học trong việc lựa chọn phương pháp sao cho thích hợp với dụng cụ đã cho); *T* (thước dây hoặc dụng cụ đo trên điện thoại thông minh); *E* (cách sử dụng các thiết bị đo).

- Với vấn đề thiết kế mô hình bồn hoa: *M* (chu vi đường tròn, diện tích hình tròn); *S* (kiến thức để lựa chọn nguyên vật liệu, màu sắc cho phù hợp); *T* (các công cụ, phương tiện để làm các hạng mục của bồn hoa trên mô hình); *E* (cách sử dụng các công cụ, phương tiện đo).

Hoạt động 3: Giải quyết vấn đề: Đề xuất và thực hiện giải pháp giải quyết vấn đề, hoàn thành sản phẩm theo nhiệm vụ đặt ra. HS thuyết trình được cách làm của mình và nhóm mình.

- Về vấn đề xác định tâm bồn hoa hình tròn: Dự kiến HS có thể trình bày được một số cách sau: + Cách 1: Đo chu vi đường tròn bằng thước dây, sau đó sử dụng công thức tính chu vi đường tròn để tính đường kính (có hỗ trợ của máy tính bỏ túi), sử dụng thước dây rê theo hai điểm bất kì trên đường tròn sao cho có số đo bằng số đo của đường kính vừa tính, đánh dấu trung điểm của đoạn thẳng đó chính là tâm của hình tròn; + Cách 2: Sau khi đo được chu vi như cách 1, HS suy ra số đo nửa chu vi. Lấy một đoạn thước dây có độ dài bằng nửa chu vi của đường tròn, sau đó đặt xung quanh viền bồn hoa, đánh dấu 2 đầu mút của thước dây vừa đo, lấy một thước dây khác nối 2 đầu mút đó sẽ được đoạn thẳng là đường kính của đường tròn, rồi lại xác định trung điểm của đường kính như cách 1.

- Với sản phẩm là mô hình bồn hoa, GV tổ chức cho HS làm việc theo nhóm để làm sản phẩm từ những nguyên liệu đã được chuẩn bị sẵn với các công đoạn: 1) Quan sát bồn hoa trong thực tế; 2) Dùng kéo cắt hình tròn bằng bìa hoặc giấy màu,...; trang trí đường viền

trên mô hình vườn hoa; lựa chọn vật liệu rời cắt, dán, xé để trang trí bên trong theo những sáng tạo riêng của HS; tính toán giá thành sản phẩm.

Ở các hoạt động trên, GV cho các nhóm chủ động trong việc phân công nhiệm vụ theo năng lực cho từng thành viên trong nhóm; việc lựa chọn nguyên vật liệu, cách trang trí tùy theo sở thích của mỗi nhóm. Đặc biệt, trong quá trình HS thực hiện, có thể có những sai lầm hoặc thất bại, GV có sự hỗ trợ khi cần thiết nhằm giúp các em tự rút kinh nghiệm, khắc phục sai lầm. Từ đó giúp HS lĩnh hội được kiến thức.

Lưu ý: Việc thiết kế mô hình bồn hoa có thể gặp khó khăn và mất nhiều thời gian, GV có thể tích hợp thêm các bài tập từ đơn giản đến phức tạp như: tính chu vi, diện tích bồn hoa;...

Với cách tổ chức dạy học chủ đề: “Hình tròn quanh em” theo định hướng giáo dục STEM ở trên không chỉ giúp HS nắm được quy tắc và công thức tính chu vi hình tròn, mà còn hiểu rõ ý nghĩa của công thức đó trong hoạt động thực tiễn. Thông qua các hoạt động học tập, HS tìm được các cách xác định tâm, bán kính, đường kính của hình tròn trong thực tiễn; đồng thời, biết sử dụng các loại thước khác nhau để thực hành đo đạc. Khi trở lại giải các bài toán thuần túy trong chương trình môn Toán, HS cũng hiểu rõ thêm các kỹ năng vẽ hình, kỹ năng tính toán.

3. Kết luận

Chương trình phổ thông tổng thể ban hành năm 2018 đã xác định: Năng lực là thuộc tính cá nhân, được hình thành, phát triển nhờ tố chất sẵn có và quá trình học tập, rèn luyện, cho phép con người huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng và các thuộc tính cá nhân khác như: hứng thú, niềm tin, ý chí,... thực hiện thành công một loại hoạt động nhất định, đạt được kết quả mong muốn trong những điều kiện cụ thể [3]. Để việc triển khai các chủ đề trong dạy học môn Toán theo định hướng giáo dục STEM đáp ứng được mục tiêu phát triển năng lực người học, GV cần kết nối liên môn trong quá trình dạy học. Ngoài ra, việc thiết kế bài học theo định hướng giáo dục STEM không nên chỉ thực hiện ở một số tiết, ở riêng phần Hình học mà ở tất cả các mảng của Toán học và ở mỗi khối lớp. Việc làm này cần diễn ra thường xuyên, giúp HS được trải nghiệm những tình huống thực tiễn để các em thấy được mối liên hệ giữa toán học và thực tiễn, mối liên hệ giữa các môn học, kích thích HS tự lực khám phá, tự tin hợp tác trong học tập. Từ đó, từng bước góp phần định hướng nghề nghiệp cho HS theo yêu cầu của Chương trình giáo dục phổ thông mới.

(Xem tiếp trang 64)

vụ công dân, ý thức tôn trọng, tuân thủ pháp luật; phát huy tốt vai trò chủ thể sáng tạo trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc” [1; tr 29]; theo Nghị quyết Trung ương 9 (khóa XI) là “Mỗi địa phương, cộng đồng, cơ quan, đơn vị, tổ chức phải là một mặt trận văn hóa lành mạnh, góp phần giáo dục, rèn luyện con người về nhân cách, lối sống”. Để thực hiện được điều đó, toàn quân cần tiếp tục quan tâm xây dựng mặt trận văn hóa phong phú, lành mạnh, là nơi nuôi dưỡng, hình thành THPT lành mạnh, phát huy phẩm chất tốt đẹp “Bộ đội Cụ Hồ”. Đồng thời, đẩy mạnh triển khai thực hiện 3 chương trình trọng điểm: văn hóa, văn học - nghệ thuật, báo chí quân đội, tạo ra nhiều tác phẩm có giá trị về tư tưởng và nghệ thuật phục vụ bộ đội và nhân dân. Các cấp cần chú ý kiện toàn, củng cố các thiết chế văn hóa, đủ sức chuyển tải các giá trị văn hóa, nghệ thuật đến cơ sở. Hoạt động của các thiết chế văn hóa, nhất là các đoàn văn công, tổ (đội) tuyên truyền văn hóa, bảo tàng, nhà truyền thống, thư viện, điện ảnh,... phải được lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, đổi mới nội dung, hình thức hoạt động, sát yêu cầu xây dựng mặt trận văn hóa mới và nhu cầu, THPT của bộ đội. Để xây dựng THPT, cần chú trọng xây dựng, phát triển và hoàn thiện nếp sống đẹp; thường xuyên củng cố và phát triển các quan hệ văn hóa - thẩm mỹ giữa các quân nhân và tập thể quân nhân. Bên cạnh đó, cần chủ động đấu tranh với các luận điệu tuyên truyền, xuyên tạc của các thế lực thù địch và sự xâm nhập văn hóa đồi trụy vào các đơn vị.

3. Kết luận

THPT của HV quân đội là tổng hợp các yếu tố cá nhân và xã hội, tình cảm và lí trí, thống nhất với nhu cầu và lí tưởng thẩm mỹ, được hình thành và phát triển trong quá trình học tập; phản ánh năng lực thưởng thức, lựa chọn, đánh giá giá trị thẩm mỹ cũng như năng lực phân bác những sự vật, hiện tượng lệch lạc về mặt thẩm mỹ. Định hướng THPT có tầm quan trọng to lớn trong việc xây dựng, phát triển THPT, tiến bộ cho HV, góp phần tạo nên sức mạnh tinh thần trong đời sống quân nhân; tạo động lực nâng cao tri thức thẩm mỹ đem lại hiệu quả cho hoạt động quân sự; giúp HV phân biệt, lựa chọn những giá trị thẩm mỹ tiến bộ, góp phần hình thành lí tưởng thẩm mỹ tiên tiến. Nội dung của định hướng THPT là: Trang bị cho HV những tri thức thẩm mỹ đúng đắn, hướng HV tự giác nhận thức, lựa chọn được các giá trị thẩm trong nghệ thuật và đời sống; định hướng THPT cho HV gắn với mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ đào tạo và môi trường quân đội.

Những giải pháp cơ bản nêu trên có quan hệ thống nhất, biện chứng; thực hiện đồng bộ các giải pháp sẽ phát huy cao nhất vai trò các tổ chức, các lực lượng nâng cao hiệu quả định hướng THPT cho HV trong các nhà trường quân đội hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016). *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [2] Nguyễn Chương Nhiếp (2004). *Thị hiếu thẩm mỹ trong đời sống*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] M.F. Ôp-xi-an-nhi-cốp (2001). *Mỹ học cơ bản nâng cao*. NXB Văn hóa - Thông tin.
- [4] Phạm Văn Xây (2017). *Văn hóa thẩm mỹ trong nhà trường quân đội hiện nay*. Luận án tiến sĩ Văn hóa học, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.
- [5] Lê Thị Thùy Dung (2012). *Những vấn đề cần quan tâm trong công tác giáo dục thị hiếu cho sinh viên Việt Nam hiện nay*. Tạp chí Giáo dục, số 293; tr 31-33.
- [6] Đặng Thị Minh Tuấn (2017). *Nguyên tắc vận dụng nghệ thuật trong giáo dục thị hiếu thẩm mỹ cho sinh viên*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 7, tr 133-136.
- [7] Đặng Thị Minh Tuấn (2017). *Một số vấn đề về giáo dục thị hiếu thẩm mỹ cho sinh viên ở nước ta hiện nay*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt kì 3 tháng 8, tr 267-270.

DẠY HỌC CHỦ ĐỀ “HÌNH TRÒN QUANH EM”...

(Tiếp theo trang 42)

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông môn Toán (ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)*.
- [2] Bộ GD-ĐT (2018). *Định hướng giáo dục STEM trong trường trung học*.
- [3] Bộ GD-ĐT (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể (ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)*.
- [4] Nguyễn Thanh Nga (chủ biên, 2018). *Hướng dẫn dạy học theo định hướng giáo dục STEM ở cấp tiểu học*. NXB Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh.
- [5] Daniel Goleman (2007). *Trí tuệ cảm xúc*. NXB Lao động - Xã hội.
- [6] Thomas Armstrong (Lê Quang Long dịch, 2011). *Đa trí tuệ trong lớp học*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [7] Nguyễn Bá Kim (chủ biên, 1994) - Đinh Nho Chương - Nguyễn Mạnh Cầm - Vũ Dương Thụy - Nguyễn Văn Thường. *Phương pháp dạy học môn Toán (phần 2)*. NXB Giáo dục.